

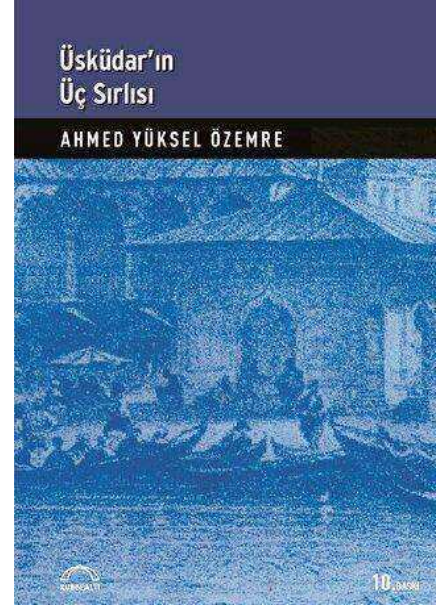
Allah Rızkını İsteyene İlimi de İsteddiğine Verir

Üsküdar'ın Üç Sırlısı, Ahmed Yüksel Özemre, Kubbealtı Kitap,

İstanbul 2021, ISBN 9789756444092

Fatma Çepic¹

Ahmed Yüksel Özemre ilk Türk atom mühendisi ve yazardır. İstanbul Üsküdar doğumlu yazar, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik-Fizik dalını lisans derecesinde bitirmiştir. Saclay, Fransa'da bulunan Fransa Nükleer Bilimler ve Teknoloji Milli Enstitüsü'nden master alan Özemre, 1973 yılında teorik fizik dalında kürsü profesörü olmuştur. Pozitif bilimler ile sosyal ve dini ilimler konularında 330 kadar makale ve raporu bulunan yazarın halen üniversitelerde okutulan ve defalarca yeniden basılan kitapları bulunmaktadır. Prof. Dr. Toshihiko Izutsu'dan² yaptığı çeviri de Özemre'nin kaleme aldığı dikkat çekici eserlerinden biridir.

Üsküdar'ın Üç Sırlısı, Özemre'nin yolunun kesiştiği, Üsküdar'da daha önce yaşamış olan Allah'ın sırlı veli kullarından bahsetmektedir.³ Yazar, o yaşlarda edindiği tecrübeleri okuyucusuyla paylaşmıştır. Özemre'nin kaleme aldığı hatıralar, okuyucuda yazarın çocukluğuna dair özlem duyduğu hissini uyandırabilecek niteliktedir.

Müellifi, eseri kendisinin tanıdığı velileri ve kerametlerini geniş kitlelere tanıtmaya arzusu ile kaleme aldığını esere başlarken dile getirmiştir. Eserinde kendi yaşamında etkili olan üç âlime yer vermiştir. Bu üç isimden ilki Hafız Eşref Ede Efendi'dir.

¹ Balıkesir Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 4. Sınıf öğrencisi, fatmacepiccc@gmail.com (Bu yazı Young Academia ve İdeal Bilge Derneği iş birliğinde Muhlise Arzu Özdirek yönetiminde "Öncü Alimler Rehber Yaşantılar Yazarlık Atölyesi" kapsamında üretilmiştir.)

² Izutsu; İslam düşüncesi ve Kur'an semantiği üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan Japon şarkiyatçıdır.

³ Ahmed Yüksel Özemre, *Üsküdar'ın Üç Sırlısı*, Kubbealtı Kitap, İstanbul 2021, s. 8,9.

Üsküdar'ın Hazine Sandığı

Özemre, Üsküdarlı Hafız Eşref Ede ile ilk kez, babasıyla gittiği aktar dükkânında karşılaştığını ve muhabbetinin başlama anının tam o zaman olduğuna dikkat çekmiştir. Yazar, Eşref Efendi'nin insanın içine işleyen bir görünüme sahip olduğunu dile getirmekle beraber nazif ve rahmani bakışlarının kendisi üzerinde bıraktığı etkiden bahsetmektedir. Her beyanı hikmet dolu olan son derece sırlı ve Peygamber aşığı Eşref Efendi, Üsküdar Yeni Valide Cami⁴ müezzinidir. Eşref Efendi, önce Gizlice Evliya Türbesi'nin, daha sonra vefatına kadar Aziz Mahmud Hüdayi Türbesi'nin türbedarı olarak hizmet etmiştir. Yazarın kitabına konu ettiği gerek Eşref Ede Efendi ile gerek diğer kişilerle ilgili aktardığı anekdotlardan bu şahsiyetlerin çok değerli maneviyat erleri oldukları anlaşılmaktadır. Özemre, sohbetleri hakkındaki rivayetlerinden ziyade bu durumla ilgili hatırasını şöyle paylaşmaktadır:

"Eşref Efendi'den Seyyid Abdülkadir Belhi (k.s)'u davet etmesi istenmiştir. Hazretin daveti kabul etmesi ve yaşlı haliyle Eyüp'ten Üsküdar'a kadar gelmesi hem herkesi şaşırtmış hem de memnun etmiştir. Bu davet ve icabet aynı zamanda Eşref Efendi'nin zamanın Melami kutbu nezdindeki kadrinin, kıymetinin ve itibarının büyüklüğünü kemaliyle ortaya koymuştur."⁵

Allah, veli kullarını muhabbetiyle, Zat'ına mahsus tecellileriyle ve onlara lütfettiği hakiki teslimiyet libasıyla insanların içinden ön plana çıkarır. Aynı zamanda bu özellikleriyle onlar diğer insanlardan ayrılır ve teslimiyet yolunda veli kul, Allah'a dost kul olurlar. Özemre'nin en büyük özelliği kerametlere iştihak göstermemesidir. Çünkü yazar, keramet olabileceği düşünülen birçok olayı anlattıktan sonra en büyük keramet istikamet üzere olmak olduğunu ifade ederek okuyucunun bakış açısına da bu minvalde rehberlik etmektedir.

Kabul Olunan Dua

Yazarın, hayatına yön vermesi dolayısıyla eserinde zikrettiği ikinci zat Nafiz Hoca'dır. İsmi geçen muhteremin, gençliğinde İstanbul'daki tüm hafızları kışkırtacak kadar güzel bir sese ve musiki bilgisine sahip olduğu dile getirilmiştir. Kendisi Kur'an okurken insanların

⁴ Mahmut ve III. Ahmed'in annesi Emetullah Rabia Gülnuş Sultan tarafından Üsküdar'da yaptırılmış olan camiidir.

⁵ Özemre, a.g.e., s. 20

çok etkilendiğini fark eden Nafiz Hoca, nefesine benlik duygusunun gelmesi korkusu ile Allah'a niyazda bulunmuş; sabah kısık ve boğuk çıkmaya başlayan sesiyle duasının kabul olduğunu anlamıştır. Nafiz Hoca ruhani emanetini korumak ve kerametini gizli tutmak için çarşı pazar herkesle tanışıp latifeleşmekte ve ruhani bu emaneti gözlerden irak bir şekilde yaşamaktadır.⁶

Yazar, velilerin gizlediklerine işaret ederek bu dostluk makamının sırlanması gerektiği üzerinde durmuştur. O veliler ki, dünyaya rağbet etmemiş, Allah'a yönelmeyi ve Allah ile aralarına masivanın girmemesini istemişlerdir. Çünkü Rahmani emanetten başka hiçbir şeye ihtiyaç duymamanın hikmetini keşfetmişlerdir.

Özemre, okuyucuyu Hakk Erenlerinin cilvelerinin manasını tefekküre davet etmiş ve konuya dair şu hatırayı paylaşmıştır: "Bir gün Sucu Ali Dede Eyüp'den dostu Nafiz Hoca'yı ziyarete gelmiş, Nafiz Hoca ile kapıda konuşmuşlardır. Sucu Ali Dede: "Nafiz Hoca evde mi acaba Efendim?" diye sormuş, Nafiz Hoca "Yoklar Efendim" diye cevap vermiştir. Bunun üzerine Sucu Ali Dede Eyüp'e dönmüştür."⁷

Nefesleriyle Nefes Olan Turgut Çulpan

Nablus eşrafından Ahmed Hamid Efendi ile Üsküdar Sandıkçı Rufai Dergâhından Arif Dede'nin kızı Muallime Hatice hanımın oğlu olarak Üsküdar'da dünyaya gelen Şevket Turgut Çulpan maneviyatıyla insanlara dokunan ve dokunduğu yerde taht kuran biridir.

Turgut Bey'in bu âlemdeki maneviyatını olgunlaştıran muhterem zevat, Sandıkçı Dergâhı'nın⁸ Postnişini⁹ Şeyh Hayrullah Efendi, Haydar Dede ve dayısı Pala namıyla maruf Miralay Yusuf Efendi'dir. Turgut Çulpan tevazuun bir gereği olarak seyyid¹⁰ olduğunu ömrü boyunca saklama gayreti taşımıştır. Dost çevresi tarafından aranan, faydalanılan ve tanınan bir zat olan Çulpan'ın manevi mertebesinin hakikatine ise bu dostlarından sadece birkaç kişi

⁶ Özemre, a.g.e., s. 64

⁷ Özemre, a.g.e. s. 71

⁸ H.1274 (M.1857) yılında Şeyh İbrahim Edhem Sanduki tarafından tesis edilmiş Üsküdar'da bir Rufai Tekkesi idi

⁹ Postnişin: dergâhtaki otorite. Vekil Halifeler de denebilir.

¹⁰ Peygamber Efendimizin soyundan gelenlere verilen ad.

vakıf olabilmıştır. Bu konuda kendisinin esrarını hıfzedip faş etmemek hususunda haiz olduğu o müstesna edep belirleyici rol oynamıştır.

Nefeslere nefes veren Bankacı Şevket Turgut Çulpan'dan bir zarif beste:

“İçen aşkın şarabını mest olur, hakir olur.

Gönül bu hal içinde, Kesret'te Vahdet bulur.

Zat'ını idrak edenler, Fakr'ı Fahr edüp Şevket

Benliğin Derya'ya salup Can bulur, Devlet bulur.” (1951)

Allah Dostuna Veda

Kitapta son olarak yer verilen muhterem, Eşref Efendi'nin daveti üzerine dergâhından ilk kez ayrılan zat, Seyyid Abdülkadir Belhi Hazretleridir. Hazret, kendisinde tecelli etmekte olan Samedani¹¹ tavrın hikmetini fehmetmiş bir velidir. Murat Buhari Dergâhından yalnızca bir kere, o da Eşref Efendi'nin ricası üzerine Üsküdar'da Sandıkçı Dergâhı'ndaki bir zikre katılmak için çıkmıştır. Ne kimsenin peşinden koşmuş ne de kimseye gitmiştir.

EZCÜMLE

Ahmed Yüksel Özemre'nin dostu Necmettin Şahinler, Üsküdar'ı anlattığı şu ifadesi ile yazarı desteklemiştir: “Evladım! Üsküdar'da yaşamak kolaydır amma Üsküdarlı olmak bugün her babayiğidin karı değildir.”¹² Yazar, Üsküdarlı olmanın sadece Üsküdar'da yaşamaktan ibaret olmadığını, Üsküdarlı olmak ile ilgili bir kimlik ifadesini kitabına taşıyarak bunun ahlaki bir olgunluk olduğuna işaret etmiştir.

Özemre'nin bir atom mühendisi olarak manevi ve metafizik olayları bir atomcu gözüyle kaleme almış olması oldukça dikkat çekicidir. Bu bağlamda yazar hem bilimle iştigal eden meslektaşlarına hem de ilgisine yeni bir bakış açısı sunarak rehberlik etmiştir.

¹¹ Rahmani Emanetinden başka bir şeye ihtiyaç duymama hali

¹² Lacivert dergisinin Ocak 2019 sayısı için verdiği röportaj: *İki Denizin Birleştiği Adam: Ahmed Yüksel Özemre*.